

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΘΑΣΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ 1 - 654 03 ΚΑΒΑΛΑ

☎ +30-2510-223.141, ☎ +30-2510-223.283, ✉ info@imfnth.org,

🌐 <http://www.im-philippon.gr/>

ἀριθμ. πρωτ. : 403.-

Ἐν Καβάλα τῇ 23^ῃ Μαΐου 2024.-

**ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΘΑΣΟΥ κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΙΟΝ ΚΑΙ ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΝ¹ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ
ΤΟΝ ΠΡΟΣΤΑΤΗΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΗΜΩΝ**

Πρὸς τὸν ἱερό καὶ εὐλαβῆ Κλῆρο
καὶ τὸν εὐσεβέστατο λαὸ
τῆς Ἱερᾶς καὶ Ἀποστολικῆς μας Μητροπόλεως
τῶν Φιλιππῶν, τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Θάσου
ΕΝΤΑΥΘΑ

Ἀγαπητοὶ πατέρες, ἀδελφοὶ χριστιανοὶ καὶ πνευματικὰ παιδιὰ μου,

Ψάλλει, ἕνας ἀπὸ τοὺς ὑμνωδοὺς τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας σὲ ἕνα ἀπὸ τα
τροπάρια τοῦ ὄρθρου τῆς ἐορτῆς τῶν πρωτοκορυφαίων ἀγίων Ἀποστόλων γιὰ τὸν
ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν ἅγιο Παῦλο :

«Σὺ εἶσαι αὐτὸς ποὺ κλήθηκες ἀπὸ τὸν ὑψιστο Θεό, καὶ ὄχι ἀπὸ τοὺς ἀν-
θρώπους, ὅταν τὸ ἐπίγειο σκοτάδι μαύρισε τὰ μάτια τοῦ σώματός σου, παρουν-
σιάζοντας πρὸς ὅλους τὴν σκυθρωπότητα τῆς ἀσεβείας, τότε ποὺ τὸ οὐράνιο καὶ
ἄκτιστο φῶς ἄστραψε μέσα στὴ διάνοιά σου καὶ ἀνεκάλυψε τὴν ὠραιότητα τῆς
εὐσεβείας· ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονός ἐγνώρισες αὐτὸν ποὺ σὲ ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σκοτάδι,
ποὺ εἶναι τὸ φῶς, ὁ Χριστός, ὁ Θεός μας· αὐτὸν νὰ ἱκετεύης νὰ σώσῃ καὶ νὰ
φωτίσῃ τίς ψυχές μας»².

Σήμερα, μέσα στὴν λειτουργικὴ ζωὴ τῆς ἐκκλησίας μας, πανηγυρίζει ἡ Ὁρ-
δοδοξία αὐτὴ τὴν περίοδο τὴν ἱερὰ καὶ πανσέβαστη μνήμη τῶν ἀγίων ἀποστόλων,
μὲ πρώτους τὸν Πέτρο καὶ τὸν Παῦλο. Οἱ ὕμνοι ποὺ ἀναφέρονται καὶ ἔχουν κα-

¹ πρβλ. γ' τροπάριον ἐκ τοῦ β' κανόνος τῆς γ' ὥδης τοῦ ὄρθρου τῆς ἐορτῆς τῶν ἀγίων πρωτοκορυφαίων ἀποστό-
λων Πέτρου καὶ Παύλου, ἦχος πλ. δ'. Σὺ εἶ τὸ στερέωμα. Ποίημα Ἰωάννου μοναχοῦ. «Παῦλε παμμακάριστε,* τῷ
θεμελίῳ σου πρέσβευε* τῶν ἀρετῶν* ἐποικοδομείσθαι* εὐσεβῶν τὴν λαμπρότητα». «Παμμακάριστε Παῦλε, πρέ-
σβευε στὸν Χριστό, ποὺ εἶναι ἡ θεμέλια πέτρα, νὰ ἐποικοδομοῦνται ἐπάνω σὲ αὐτήν, οἱ εὐσεβεῖς μὲ τὴν λαμ-
πρότητα τῶν ἀρετῶν».-

² β' στιχηρὸν προσόμοιον τῶν αἰνῶν τοῦ ὄρθρου τῆς ἐορτῆς τῶν ἀγίων πρωτοκορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ
Παύλου : «Ὁ ἐξ ὑψίστου κληθεὶς οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων,* ὅτε τὸ ἐπίγειον σκότος ἠμαύρωσε* τοὺς ὀφθαλμούς σου
τοῦ σώματος,* τῆς ἀσεβείας* δημοσιεῖον τὴν σκυθρωπότητα,* τότε τὸ οὐράνιον* φῶς περιήστραψε* σῆς διανοί-
ας τὰ ὄμματα,* τῆς εὐσεβείας* ἀνακαλύπτει τὴν ὠραιότητα* ὅθεν ἐπέγνωσ τὸν ἐξάγοντα* φῶς ἐκ σκότους
Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν* ὃν ἱκέτευε σώσαι* καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν».

ταγραφεῖ γί' αὐτοὺς εἶναι ἐκεῖνοι πὺν κάθε χρόνο αὐτὴ τὴν περίοδο μᾶς ὀδηγοῦν καὶ μᾶς κατευθύνουν σὲ δρόμους πνευματικῶν καὶ δυνατοῦν γεμάτους ἀπὸ τὰ κατορθώματα, τοὺς ἀγῶνες, τοὺς κόπους, τὶς θυσίες καὶ τὰ ἔργα τοὺς μέσα στὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ³, αὐτοῦ πὺν πρῶτος μᾶς ἀγάπησε ὅλους⁴.

Γράφει κατὰ τὸν 4^ο αἰῶνα μ.Χ. ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως⁵ στὴν πρώτη ὁμιλία του γιὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο, συγκρίνοντάς του μὲ τοὺς ἁγίους προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης : «Θὰ μπορούσα καὶ τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ νὰ σᾶς παρουσιάσω καὶ τὸν Σαμουὴλ καὶ τοὺς ἄλλους προφῆτες. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ κάνωμε ἐκτενέστερο τὸν λόγο, ἄς ἀσχοληθοῦμε μὲ τοὺς κορυφαίους ἀπὸ αὐτοὺς. Ἐπειδὴ ὅταν φανεῖ ἀνώτερος ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἀπομένει καμμία ἀμφισβήτηση γιὰ τοὺς ἄλλους. Ποιοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ κορυφαῖοι; Ποιοὶ ἄλλοι μετὰ ἀπὸ αὐτοὺς, παρὰ ὁ Δαβὶδ καὶ ὁ Ἡλίας καὶ ὁ Ἰωάννης; Ἀπὸ αὐτοὺς ὁ ἕνας εἶναι πρόδρομος τῆς πρώτης καὶ ὁ ἄλλος τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου γί' αὐτὸ καὶ εἶχαν τὴν ἴδια προσωνημία. Ποιὸ λοιπὸν ἦταν τὸ ἐξαιρετικὸ χάρισμα τοῦ Δαβὶδ; Ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό. Καὶ ποιὸς ἐπέτυχε περισσότερο καὶ ποιὸς δὲν ἦταν κατώτερος ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ Παύλου σὲ αὐτὰ τὰ δύο; Καὶ ποιὸ ἦταν τὸ θαυμαστὸ τοῦ Ἡλίου; Μήπως τὸ ὅτι ἔκλεισε τὸν οὐρανὸ καὶ ἔφερε πείνα καὶ κατέβασε φωτιά; Ἐγὼ βέβαια δὲν τὸ νομίζω, ἀλλὰ τὸ ὅτι ἀφοσιώθηκε μὲ ζῆλο στὸ Θεὸ καὶ ἦταν ἰσχυρότερος ἀπὸ τὴν φωτιά. Ἀλλὰ ἐὰν προσέξῃς τὸν ζῆλο τοῦ Παύλου, δὰ δῆς ὅτι τόσο ὑπερέχει, ὅσο ὑπερεῖχε ἐκεῖνος τῶν ἄλλων προφητῶν. Τί λοιπὸν δὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξῃ ἴσο μὲ τὰ λόγια του ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα μὲ ἀφοσίωση γιὰ τὴν δόξα τοῦ Κυρίου ἔλεγε, ὅτι 'δὰ εὐχόμεν νὰ εἶμαι ἀνάδεμα γιὰ χάρη τῶν ἀδελφῶν μου, πὺν εἶναι συγγενεῖς

³ Πρὸβλ. Β' Κορ. 11, 24-30 : «Υπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρεῖς ἔρραβδίσην, ἅπαξ ἐλιθάσην, τρεῖς ἐνανάγησα, νυκθήμερον ἐν τῷ θυθῷ πεποίηκα ὁδοιπορίας πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι χωρὶς τῶν παρεχτὸς ἡ ἐπισυστασίς μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι». «Πέντε φορές μαστιγώθηκα ἀπὸ Ἰουδαίους μὲ τὰ τριάντα ἐννέα μαστιγώματα. Τρεῖς φορές μὲ τιμώρησαν μὲ ραβδισμούς, μία φορά μὲ ἐλιθοβόλησαν, τρεῖς φορές ἐνανάγησα, ἕνα μερόνυχτο ἐμεινα ναυαγὸς στὸ πέλαγος. Ἐκαμα πολλές κοπιαστικὲς ὁδοιπορίες, ἐπέρασα ἐπικίνδυνα ποτάμια, ἐκινδύνευσα ἀπὸ ληστῆς, ἐκινδύνευσα ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς μου Ἰουδαίους, ἐκινδύνευσα ἀπὸ τοὺς ἐθνικούς. Ἐπέρασα κινδύνους σὲ πόλεις, κινδύνους σὲ ἐρημίες, κινδύνους στὴν θάλασσα, ἐκινδύνευσα ἀπὸ ἀνθρώπους πὺν ὑποκρίνονταν τοὺς ἀδελφούς. Ἐκοπίασα καὶ ἐμόχθησα πολὺ, ξαγρύπνησα πολλές φορές, ἐπέινασα, ἐδίψασα, πολλές φορές μὲ ἔλιψε ἐντελῶς τὸ φαγητό, ξεπάγιασα καὶ δὲν εἶχα ρούχα νὰ φορέσω. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄλλα εἶχα καὶ τὴν καθημερινὴ πίεση τῶν ἐχθρῶν μου καὶ τὴν φροντίδα γιὰ ὅλες τὶς ἐκκλησίες. Ποιοῦ ἡ πίστη ἀσθενεῖ καὶ δὲν ἀσθενῶ καὶ ἐγὼ; Ποιὸς ὑποκύπτει στὸν πειρασμὸ καὶ δὲν ὑποφέρω καὶ ἐγὼ; Ἐὰν πρέπει νὰ καυχῆθῳ, δὰ καυχῆθῳ γιὰ τὰ παθήματά μου».

⁴ Πρὸβλ. Α' Ἰω. 4, 19 : «Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς». «Ἐμεῖς ἀγαπάμε τὸν Θεό, ἐπειδὴ ἐκεῖνος πρῶτος μᾶς ἀγάπησε».

⁵ Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (Ἀντιόχεια Συρίας, πιδ. 349 - Κόμανα Πόντου 14 Σεπτεμβρίου 407) γνωστὸς καὶ ὡς Ἰωάννης τῆς Ἀντιοχείας. Ἦταν Ἕλληνας, ἀντιοχεῖας ῥήτορας, συγγραφέας, πατέρας καὶ ἱεράρχης τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Γεννήθηκε στὴν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας μεταξὺ 344 καὶ 354 μ.Χ. Ἔδρασε στὴν ἴδια πόλη, ἀλλὰ καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τελικὰ ἐκοιμήθη ἐκδιωγμένος ἀπὸ τὴν αὐτοκρατορικὴ αὐλὴ τὸ 407 λόγῳ τοῦ αὐστηροῦ ἐλέγχου πὺν τῆς ἀσκοῦσε. Ὁ ἴδιος συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στὶς κορυφαῖες ἐκκλησιαστικὲς προσωπητικότητες καὶ ἕνεκα τοῦ ἀξεπεράστου χαρίσματός του στὴν ὁμιλία. Διετέλεσε καὶ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ὅπου διεκρίθη γιὰ τὸ μεγάλο καὶ πολύπλευρο ποιμαντικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ ἔργο πὺν διενήργησε. Τελικῶς ἀνεδείχθη ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον λαοφιλεῖς ἱεράρχες καὶ κατατάσσεται στοὺς μεγάλους πατέρες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἀφήνοντας σπουδαῖο, ἀνεκτίμητο καὶ διαχρονικὸ συγγραφικὸ καὶ ἐρμηνευτικὸ ἔργο πὺν ἀγκαλιᾶζει ὅλο τὸ φάσμα τῶν ποιμαντικῶν καὶ θεολογικῶν ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας. Μαζὺ μὲ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸν

μου κατὰ σάρκα;⁶ Γί' αὐτὸ ἐνῶ εἶχε μπροστά του τοὺς οὐρανοὺς, τὰ στεφάνια καὶ τὰ ἔπαθλα, δὲν βιαζόταν καὶ χρονοτριβοῦσε λέγοντας 'τὸ νὰ παραμείνω στὴ ζωὴ εἶναι πιὸ ἀναγκαῖο γιὰ σὰς'.⁷ Γί' αὐτὸ οὔτε ἡ ὄρατὴ αὐτὴ κτίσις ἐνόμισε ὅτι ἀρκεῖ γιὰ νὰ παραστήσῃ τὴν ἀγάπη καὶ τὸν ζῆλο του, ἀλλὰ ἐζητοῦσε καὶ κάποια ἄλλη πού δὲν ὑπῆρχε, ὥστε νὰ δείξῃ αὐτὸ πού ἠδελε καὶ ἐπιθυμοῦσε. Ἀλλὰ ὁ Ἰωάννης ἔτρωγε βλαστάρια καὶ ἄγριο μέλι; Ὁ Παῦλος ὅμως, ζῶντας ἀνάμεσα σὲ ἀνθρώπους, ὅπως ἐκεῖνος στὴν ἔρημο, δὲν ἔτρωγε βλαστάρια καὶ μέλι ἄγριο, ἀλλὰ καθόταν σὲ φτωχότερο τραπέζι καὶ δὲν εἶχε οὔτε τὴν ἀπαραίτητη τροφὴ ἐξ αἰτίας τῆς φροντίδος του γιὰ τὸ κήρυγμα. Ἀλλὰ ἔδειξε αὐτὸς μεγάλη παρρησία πρὸς τὸν Ἡρώδη; Ὁ Παῦλος ὅμως δὲν ἀπεστόμωσε ἓνα ἢ δύο ἢ τρεῖς, ἀλλὰ πιὸ πολλοὺς ὁμοίους μὲ τὸν Ἡρώδη, ἢ καλύτερα καὶ πολὺ χειρότερους ἀπὸ τὸν τύραννο αὐτόν»⁸.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης⁹ σὲ μία δαυμάσια ὁμιλία του πού ἐκφωνήθηκε στὴν ἑορτὴ τῶν ἀγίων καὶ κορυφαίων ἀποστό-

Θεολόγο καὶ τὸν Μέγα Βασίλειο ἀποτελοῦν τοὺς τρεῖς ἱεράρχες πού θεωροῦνται οἱ προστάτες τῆς παιδείας ἀπὸ τὰ βυζαντινὰ χρόνια μέχρι καὶ σήμερα. (https://el.wikipedia.org/wiki/Ἰωάννης_ο_Χρυσόστομος)

⁶ Ῥωμ. 9, 3 : «*Ἡὐχόμεν γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα*». «*Φθάνω στὸ σημεῖο νὰ εὐχῶμαι νὰ χωριζόμενοι ἐγὼ ἀπὸ τὸν Χριστό, ἀρκεῖ νὰ πῆγαιναν κοντά του οἱ ὁμοεθνεῖς ἀδελφοί μου*».

⁷ Φιλ. 1, 24 : «*Τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς*». «*Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὅμως τὸ νὰ παραμείνω στὴ ζωὴ εἶναι πιὸ ἀπαραίτητο γιὰ σὰς*».

⁸ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἀ' Ὁμιλία εἰς τὸν ἀπόστολον Παῦλον, ΕΠΕ, τόμ. 36, 412, 30 - 415, 30 : «*Ἐνῆν καὶ τὸν Ἰησοῦν εἰς μέσον παραγαγεῖν, καὶ τὸν Σαμουὴλ, καὶ τοὺς ἄλλους προφῆτας· ἀλλ' ἵνα μὴ μακρότερον ποιῶμεν τὸν λόγον, ἐπὶ τοὺς κορυφαίους αὐτῶν βαδίσωμεν· ὅταν γὰρ τούτων φανῆ κρείττων, οὐδεμία περὶ τῶν ἄλλων ἀμφισβήτησις λείπεται. Τίνες οὖν οἱ κορυφαῖοι. Τίνες δὲ ἄλλοι μετὰ τούτους, ἢ ὁ Δαβὶδ, καὶ ὁ Ἡλίας, καὶ ὁ Ἰωάννης; Ἰνὸ μὲν τῆς προτέρας, ὁ δὲ τῆς δευτέρας πρόδρομος τοῦ Κυρίου παρουσίας διὸ καὶ τῆς προσηγορίας ἀλλήλους ἐκινώθησαν. Τί οὖν τὸ ἐξαίρετον τοῦ Δαβὶδ; Ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ὁ πρὸς Θεὸν ἔρωσ. Καὶ τίς μὲν μᾶλλον, τίς δὲ οὐχ ἦττον τῆς Παύλου ψυχῆς ἀμφοτέρα ταῦτα κατώρθωσε; Τί δὲ τὸ δαυμαστόν τοῦ Ἡλίου; Ἄρα ὅτι τὸν οὐρανὸν ἐκλείσει; Καὶ λιμὸν ἐπήγαγε, καὶ πῦρ κατήγαγε; Οὐκ ἔγωγε οἶμαι· ἀλλ' ὅτι ἐξήλωσεν ὑπὲρ τοῦ δεσπότου, καὶ πυρὸς σφοδρότερος ἦν. Ἀλλ' εἰ τὸν Παύλου ζῆλον ἴδοις, τοσοῦτον ὄψει κρατοῦντα, ὅσον ἐκεῖνος τῶν ἄλλων προφητῶν περιῖπν. Τί γὰρ ἂν γένοιτο τῶν ῥημάτων ἐκείνων ἴσον, ἀπερ ὑπὲρ τῆς τοῦ δεσπότου δόξης ζῆλῶν ἔλεγεν, ὅτι 'ἠὐχόμεν ἀνάθεμα εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα; Διὰ τοῦτο τῶν οὐρανῶν αὐτῶ προκειμένων, καὶ τῶν στεφάνων καὶ τῶν ἐπάθλων, ἔμελλε καὶ ἐβράδυνε λέγων 'τὸ ἐπιμείναι τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς'. Διὰ τοῦτο οὐδὲ τὴν κτίσιν ταύτην τὴν ὀρωμένην, ἀλλ' οὐδὲ τὴν νοπτὴν ἐνόμισεν ἀρκεῖν εἰς παράστασιν τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ζήλου, ἀλλὰ καὶ ἕτερον οὐκ οὔσαν ἐζήτη, ὥστε ἐνδείξασθαι ὅπερ ἠδελε καὶ ἐπεθύμει. Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἀκρίδας ἦσθι καὶ μέλι ἄγριον; Ἀλλ' οὗτος ἐν μέσῃ τῇ οἰκουμένῃ, καθάπερ ἐκεῖνος ἐν τῇ ἐρήμῳ, διέτριβεν, ἀκρίδας μὲν καὶ μέλι ἄγριον οὐ σιτούμενος, πολὺ δὲ εὐτελέστερον ταύτης παρατιθέμενος τράπεζαν, καὶ οὐδὲ τῆς ἀναγκαίας εὐπορῶν τροφῆς διὰ τὴν ὑπὲρ τοῦ κηρύγματος σπουδῆν. Ἀλλὰ πολλὴν πρὸς τὸν Ἡρώδη οὗτος παρρησίαν ἐπέδειξατο; Ἀλλ' οὗτος οὐχ ἓνα καὶ δύο καὶ τρεῖς, ἀλλὰ μυρίους κατ' ἐκείνους ἐπεστόμισε, μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶν χαλεπωτέρους ἐκείνου τοῦ τυράνου».*

⁹ Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γεννήθηκε τὸ 1296 μ.Χ. στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀπέθανε στίς 14 Νοεμβρίου 1359 στὴν Θεσσαλονίκη, καὶ ἦταν μικρασιάτης μέγας θεολόγος, φιλόσοφος, καὶ λογιώτατος ἐπίσκοπος, μέγας ἀγωνιστὴς ἐναντίον τῶν αἰρετικῶν διδασκαλιῶν καὶ ἀπόψεων πού δὲν δέχονταν ὅτι οἱ ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄκτιστες. Ὁ ἴδιος, ὡς μοναχὸς τοῦ ἀγίου Ὄρους καὶ ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ἀνεδείχθη ὁ ὑπέρμαχος τοῦ θεολογικοῦ ἡσυχασμοῦ. Αὐτὸς τὸν ἐδεμελίωσε καὶ ἀνεδείχθη μία ἀπὸ τίς μεγαλύτερες θεολογικὲς προσωπικότητες τῆς υστεροβυζαντινῆς περιόδου. Μορφώθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη στίς ἐγκύκλιες σπουδὲς καὶ στὴν φιλοσοφία ἀπὸ τὸν Θεόδωρο Μετοχίτη, τὸν πρῦτανι τότε τοῦ πανεπιστημίου καὶ πρωθυπουργό. Στὸ τέλος μίας διαλέξεως τοῦ ἀγίου Γρηγορίου περὶ τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου τοῦ Ἀριστοτέλη, πού ἔγινε στὰ ἀνάκτορα, ὁ Μετοχίτης εἶπε ὅτι, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀριστοτέλης θὰ τὸν ἐπαινοῦσε ἐὰν ἦταν παρῶν. Τὰ πρῶτα ἐκείνα χρόνια τῆς ζωῆς του τὰ ἐπέρασε στὰ ἀνάκτορα, διότι μετὰ ἀπὸ τὸν θάνατο τοῦ πατέρα του, πού ἦταν συγκλητικός, τελοῦσε ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ αὐτοκράτορα Ἀνδρονίκου Β' καὶ ἦταν φίλος τοῦ ἐγγονοῦ καὶ διαδόχου του Ἀνδρονίκου. Ἄν καὶ ὅλοι τὸν προώριζαν γιὰ ὑψηλὰ ἀξιώματα, αὐτὸς προετίμησε τὴν ἀσκησὴ καὶ κατέληξε τελικῶς στὸ ἅγιο Ὄρος. Γιὰ πρώτη φορὰ ἀντεμετώπισε τὸν Βαρλαάμ, ὅταν, ὁ τελευταῖος, μετέχοντας σὲ συζητήσεις μὲ ἐκπροσώπους τῆς ἐκκλησίας τῆς Δύσεως, προέβαλε τὴν ἀγνωστικίζουσα θεωρία ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὁμιλοῦμε μὲ βεβαιότητα περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀδύνατη ἡ διείδουση τοῦ νοῦ στίς κινήσεις τοῦ ἀκαταλήπτου Θεοῦ. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἀντέταξε ὅτι τοὺς Ὀρθοδόξους χωρίζουν ἀπὸ τοὺς Λατίνους οὐσιώδεις διαφορὲς καὶ ὄχι ἀσήμαντα πράγματα ἢ ὀνόματα. Αὐτὴν τὴν θεολογικὴ ἀντίθεση ἐνέτεινε ἀργότερα ἡ διαφωνία γιὰ τὴν ἀσκητικὴ μέθοδο τῆς «*νοεράς*» λεγομένης προσευχῆς. Τότε, ὡς ἐκπρόσωπος τῶν ἡσυχαστῶν μετέβη στὴν Θεσσαλονίκη καὶ

λων Πέτρου και Παύλου κατά τον 14^ο αιώνα μ.Χ. λέγει : «*Αλλά ο Πέτρος βέβαια τέτοιος ήταν, όσο μπορούμε από αυτά τα όλίγα να γνωρίσωμε. Τί ήταν όμως ο Παῦλος, και ποιά γλώσσα, η μάλλον ποιές και πόσες δα μπορέσουν να παραστήσουν ακόμη και μέτρια την μέχρι θανάτου καρτερία εκείνου για χάρη του Χριστού; Αυτός καθημερινά πέδαινε, η καλύτερα ζούσε όντας παντοτινά πεδαμένος, άφου δέν ζούσε αυτός πλέον, όπως ο ίδιος λέγει, αλλά είχε μέσα του ζωντανό τον Χριστό*¹⁰. Για την αγάπη του Χριστού όχι μόνο έθεώρησε όλα τα παρόντα σκύβαλα, αλλά και τα μέλλοντα τα έτοποδετούσε δεύτερα συγκρίνοντάς τα προς αυτόν· επειδή λέγει· *είμαι πεπεισμένος, ότι ούτε θάνατος, ούτε η ζωή, ούτε τα παρόντα, ούτε τα μέλλοντα, ούτε ύψωμα, ούτε βάθος δα μπορέση να μάς χωρήση από την αγάπη του Θεού που μάς έδειξε μέσω του Ίησου Χριστού*¹¹. Και είχε ζήλο Θεού, ώστε και να ζηλεύη εμάς με ζήλο Θεού. Και σε ποιόν άλλο δα παραχωρήση τα ίσα, παρά μόνον στον Πέτρο; Ποιός πάλι ήταν ως προς την ταπεινωση, να ακούσης αυτόν που λέγει για τον εαυτό του· *έγω είμαι ο ελάχιστος από τους αποστόλους, τέτοιος που δέν είμαι ικανός να ονομάζωμαι απόστολος*^{12»}¹³.

στην Κωνσταντινούπολη για την υποστήριξη των απόψεών τους, τις οποίες επεκύρωσε διπλή αγία Σύνοδος στην πρωτεύουσα το 1341 μ.Χ.. Στην δεύτερη φάση της ήσυχαστικής έριδος, η οποία συμπίπτει με τον εμφύλιο πόλεμο μεταξύ Ιωάννου Καντακουζηνού και Ιωάννου Παλαιολόγου, ο άγιος Γρηγόριος, ευρισκόμενος κατά το πλείστον στην φυλακή, είχε σαν θεολογικό του αντίπαλο τον Γρηγόριο Ακινδύνου. Στην τρίτη φάση, μετά από την νίκη του Καντακουζηνού, εξελέγη μητροπολίτης Θεσσαλονίκης (1347 μ.Χ.), όπου έγκατεστάθη με πολλή καθυστέρηση λόγω των αντιρρήσεων των αντικαντακουζηνικών Ζηλωτών οι οποίοι κατείχαν την πόλη. Έργο του πλέον υπήρξε η συμφιλίωση των πολιτικών μερίδων της πόλεως, την οποία επέτυχε, και η συνέχιση του θεολογικού άγωνα με αντίπαλο αυτήν την φορά τον Νικηφόρο Γρηγορά. Η μεγάλη δραστηριότητά του του έστοίχισε μεταξύ άλλων και μία αιχμαλωσία υπό τούρκων πειρατών. Από τα συγγράμματά του, τα οποία καταλαμβάνουν πέντε (5) όγκώδεις τόμους, αξιοσημείωμενα είναι : οι δύο (2) «*Αποδεικτικοί Λόγοι*», οι κατά του Βαρλαάμ Λόγοι «*Υπέρ των Ησυχαστών*», οι έπτά (7) «*Αντιρρητικοί Λόγοι κατά Ακινδύνου*», οι τέσσαρες (4) «*Λόγοι κατά Γρηγορά*», τα εκατόν πενήντα (150) «*Κεφάλαια*», και οι σωζόμενες «*Όμιλεις*» του. Είναι άγιος της Όρθοδόξου Έκκλησίας, και η μνήμη του εορτάζεται στις 14 Νοεμβρίου εκάστου έτους, και κατά την Β΄ Κυριακή των Νηστειών.-

(Παναγιώτου Κ. Χρήστου, Έκκλησιαστική Γραμματολογία, Πατέρες και Θεολόγοι του Χριστιανισμού, έκδοτικός οίκος Κυρομάνος, Τόμος Β΄, σελ. 44-49) & (https://el.wikipedia.org/wiki/Γρηγόριος_Παλαμάς):-

¹⁰ Γαλ. 2, 20 : «*Χριστώ συνεσταύρωμαι· ζώ δέ ούκέτι· έγω, ζή δέ εν έμοι Χριστός· ο δέ νυν ζώ εν σαρκί, εν πίστει ζώ τή του υιού του Θεού του αγαπήσαντός με και παραδόντος εαυτον υπέρ έμου*». «*Έχω πεδάνει στο σταυρό μαζί με τον Χριστό. Τώρα πια δέν ζώ· έγω, αλλά ζει στο πρόσωπό μου ο Χριστός. Και η τωρινή σωματική μου ζωή είναι ζωή βασισμένη στην πίστη μου στον Υιό του Θεού, που με αγάπησε και πέδανε εκούσια για χάρη μου*».-

¹¹ Ρωμ. 8, 38-39 : «*Πέπειμαι γάρ ότι ούτε θάνατος ούτε ζωή ούτε άγγελιοι ούτε άρχαι ούτε δυνάμεις ούτε ένεστώτα ούτε μέλλοντα, ούτε ύψωμα ούτε βάθος ούτε τις κτίσις· έτέρα δυνήσεται ήμάς χωρήσαι από της αγάπης του Θεού της εν Χριστώ Ίησου τῷ Κυρίῳ ήμῶν*». «*Και είμαι πραγματικά βέβαιος ότι ούτε θάνατος ούτε ζωή ούτε άγγελιοι ούτε άλλες ούράνιες δυνάμεις ούτε παρόντα ούτε μέλλοντα ούτε κάτι άλλο είτε στον ούρανο είτε στον άδη ούτε κανένα άλλο δημιούργημα δα μπορέσουν ποτέ να μάς χωρήσουν από την αγάπη του Θεού για εμάς, όπως αυτή φαιρώθηκε στο πρόσωπο του Ίησου Χριστού του Κυρίου μας*».-

¹² Α΄ Κορ. 15, 9 : «*Έγω γάρ ειμι ο ελάχιστος των αποστόλων, ως ούκ ειμι ικανός καλεϊσθαι απόστολος, διότι έδίδωξα την εκκλησίαν του Θεού*». «*Επειδή έγω πραγματικά είμαι ο τελευταίος ανάμεσα σε όλους τους αποστόλους, διότι κατέδιδωξα την εκκλησία του Θεού*».-

¹³ *άγιου Γρηγορίου του Παλαμά, όμιλία ΚΗ΄ έκφωνηθεϊσα κατά την εορτήν των αγίων και κορυφαιών αποστόλων Πέτρου και Παύλου, ΕΠΕ Γρηγορίου Παλαμά Έργα, Τόμ. 10, σελ. 214, 15 - 217, 5* : «*Αλλά τοιοῦτος μὲν ὁ Πέτρος, ὡς ἐξ ὀλίγων γνωρίζαι. Τί δὲ ὁ Παῦλος καὶ ποία γλῶσσα, μᾶλλον δὲ ποία καὶ πόσαι τὴν ἐκείνου διὰ Χριστὸν μέχρι θανάτου καρτερίαν καὶ μετριῶς παραστῆσαι δυνήσονται; Ὅς καθ' ἡμέραν ἦν ἀποδνησκων, μᾶλλον δὲ αἰετῶς διετέλει, ζῶν αὐτὸς οὐκέτι, καθάπερ αὐτὸς φησιν, ἀλλὰ ζῶντα ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν Χριστόν. Ὑπὲρ δὲ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ μὴ μόνον τὰ παρόντα σκύβαλα ἠγήσατο πάντα, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα δεύτερα τίθεται συγκρίνων πρὸς αὐτόν· 'πέπειμαί', γάρ, φησίν, 'ὡς οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ, οὔτε ἐνεστώτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος δυνήσεται ἡμᾶς χωρήσαι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ'. Ζῆλον δὲ εἶχε Θεοῦ, ὡς καὶ ζηλοῦν ἡμᾶς Θεοῦ ζῆλω. Καὶ τίνι τῶν ἀπάντων ἢ μόνῳ Πέτρῳ παραχωρήσει τῶν ἴσων; Τὴν δὲ ταπεινώσειν οἶος, αὐτοῦ πάλιν ἀκουσον περὶ ἑαυτοῦ λέγοντος· 'έγω είμι ο ελάχιστος των αποστόλων, ως ούκ ειμι ικανός καλεϊσθαι απόστολος*».-

Ἀγαπητοί μου καὶ ἀγαπητές μου, μέσα σὲ μία ἐποχὴ πού ἀμφισβητεῖται ἀπὸ κάποιους ἢ πίστη μας στὸ Χριστό, καὶ ἡ ἀγάπη μας πρὸς τὴν ἁγία Ἐκκλησία μας, ἀλλὰ καὶ μέσα σὲ συνθῆκες πού ἀπαξιώνουν ὁποιαδήποτε μορφή σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης πρὸς τὶς παραδόσεις μας, πρὸς τοὺς προγόνους καὶ τοὺς πατέρες μας, καὶ ἔχοντας, δυστυχῶς, καθημερινῶς, μπροστά μας, ἄσχημα παραδείγματα δυστυχίας, ἐγκλήματος, καταστροφῆς, ἀδικίας, ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ ἀπιστίας στοὺς δεσμοὺς καὶ στὸν πνευματικὸ ἀγῶνα ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας, ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος, πού ἐορτάζουμε αὐτὲς τὶς ἡμέρες, καὶ πού εἶναι ὁ πολιοῦχος καὶ προστάτης μας, μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ μεγάλη πνευματικὴ προστασία, μᾶς προσκαλεῖ νὰ συνεορτάσωμε μαζί του τὴν μεγάλη αὐτὴ καὶ σωτηρία ἐορτὴ τῆς τοπικῆς καὶ ἀποστολικῆς μας Ἐκκλησίας.

Ἰδιαιτέρως σᾶς προσκαλοῦμε στὶς πρὸς τιμὴ του ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις πού δὰ πραγματοποιηθοῦν στὸν καθεδρικὸ ἱερό μας Ναό:

α) τὴν ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 28^η ΙΟΥΝΙΟΥ στὶς 7 τὸ ἀπόγευμα στὸν *Μέγα Ἀρχιερατικὸ ΕΣΠΕΡΙΝΟ* καὶ στὴ συνέχεια στὶς 8.30 στὴν ἱερὰ *ΛΙΤΑΝΕΥΣΗ* τῆς σεπτῆς *Εἰκόνας* του στα *Βήματα* τοῦ ἁγίου *Ἀποστόλου*, ἀπὸ τὸν ἱερό *Ναό* μέχρι τὸ μνημεῖο τῆς ἀφίξεώς του στὴν ἀρχαία *Νεάπολη*, στὸ κέντρο τῆς *Καβάλας*, ὅπου δὰ τελεσθῆ ἡ ἀρτοκλασία καὶ δὰ ἐπακολουθήσῃ τὸ θεῖο *Κήρυγμα*,

β) τὸ ΣΑΒΒΑΤΟ 29^η ΙΟΥΝΙΟΥ τὸ πρωὶ στὸν Ὅρθρο, στὸ Ἀρχιερατικὸ Συλλεῖτουργο καὶ στὴν *Δοξολογία* γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς πόλεως μας ἀπὸ τὴν Βουλγαρικὴ κατοχὴ τὸ 1913, καὶ

γ) τὸ βράδυ τῆς ΚΥΡΙΑΚΗΣ 30^η ΙΟΥΝΙΟΥ ἡμέρας στὶς 9 μ.μ. στὴν ἱερὰ Ἀγρυπνία πού δὰ πραγματοποιηθῆ στὴν πρώτη ἐκκλησία τοῦ ἀποστόλου *ΠΑΥΛΟΥ* στὴν ἀρχαία πόλη τῶν *Φιλίππων*, ἡ ὁποία μᾶς παραχωρεῖται εὐγενῶς ἀπὸ τὴν Ἐφορεία Ἀρχαιοτήτων Καβάλας γιὰ τὴν πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς λατρευτικῆς μας ἐκδηλώσεως.

Σᾶς περιμένομε ὅλους καὶ ὅλες μὲ μεγάλη χαρὰ καὶ πνευματικὴ ἀγαλλίαση.

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς καὶ εὐλογίες

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

φιλίππων, Νεαπολεως καὶ θασῶν
Στεφάνου

✠ Ο ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΘΑΣΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΣ